

Četrtek, 13. september 2018

P8_TA(2018)0352

Evropska strategija za plastiko v krožnem gospodarstvu

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 13. septembra 2018 o evropski strategiji za plastiko v krožnem gospodarstvu (2018/2035(INI))

(2019/C 433/18)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 16. januarja 2018 o evropski strategiji za plastiko v krožnem gospodarstvu (COM(2018)0028),
- ob upoštevanju poročila Komisije z dne 16. januarja 2018 o vplivu uporabe okso-razgradljive plastike, vključno z okso-razgradljivimi plastičnimi nosilnimi vrečkami, na okolje (COM(2018)0035),
- ob upoštevanju sporočila Evropske komisije in delovnega dokumenta služb Komisije z dne 16. januarja 2018 o izvajanju svežnja o krožnem gospodarstvu: možnosti za rešitev vprašanja stičišča med zakonodajo o kemikalijah, proizvodih in odpadkih (COM(2018)0032),
- ob upoštevanju delovnega načrta Komisije za okoljsko primerno zasnovo za obdobje 2016-2019 (COM(2016)0773), zlasti cilja glede določitve zahtev, ki bi bile bolj specifične za posamezni izdelek in bolj horizontalne na področjih, kot so trpežnost, popravljivost, nadgradljivost, zasnovanost za razstavljanje ter preprosta ponovna uporaba in recikliranje,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 2. decembra 2015 z naslovom Zaprtje zanke – akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo (COM(2015)0614),
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi direktiv 2000/53/ES o izrabljenih vozilih, 2006/66/ES o baterijah in akumulatorjih ter odpadnih baterijah in akumulatorjih ter 2012/19/EU o odpadnih električni in elektronski opremi ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/850 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 1999/31/ES o odlaganju odpadkov na odlagališčih ⁽²⁾,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/851 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 2008/98/ES o odpadkih ⁽³⁾,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2015/720 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o spremembi Direktive 94/62/ES glede zmanjšanja potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo ⁽⁶⁾ (v nadaljnjem besedilu: direktiva o okoljsko primerni zasnovi), ter izvedbenih uredb in prostovoljnih sporazumov, sprejetih na podlagi te direktive,

⁽¹⁾ UL L 150, 14.6.2018, str. 93.

⁽²⁾ UL L 150, 14.6.2018, str. 100.

⁽³⁾ UL L 150, 14.6.2018, str. 109.

⁽⁴⁾ UL L 150, 14.6.2018, str. 141.

⁽⁵⁾ UL L 115, 6.5.2015, str. 11.

⁽⁶⁾ UL L 285, 31.10.2009, str. 10.

Četrtek, 13. september 2018

- ob upoštevanju Sklepa št. 1386/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o splošnem okoljskem akcijskem programu Unije do leta 2020 ⁽⁷⁾,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 18. decembra 2017 o ekoinovacijah: omogočanje prehoda na krožno gospodarstvo,
 - ob upoštevanju Posebnega Eurobarometra št. 468 iz oktobra 2017 o odnosu evropskih državljanov do okolja,
 - ob upoštevanju Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah in 21. konference pogodbenic (COP 21) UNFCCC,
 - ob upoštevanju resolucije Združenih narodov z naslovom Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030, sprejete na vrhu Združenih narodov o trajnostnem razvoju 25. septembra 2015,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. julija 2015 o učinkoviti rabi virov: prehod na krožno gospodarstvo ⁽⁸⁾,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. julija 2017 o daljši življenjski dobi za izdelke: koristi za potrošnike in podjetja ⁽⁹⁾,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. januarja 2018 o mednarodnem upravljanju oceanov: agenda za prihodnost naših oceanov v okviru ciljev trajnostnega razvoja za leto 2030 ⁽¹⁰⁾,
 - ob upoštevanju člena 52 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane in mnenja Odbora za ribištvo (A8-0262/2018),
- A. ker je plastika dragocen material, ki se obširno uporablja v vseh vrednostnih verigah in ima pomembno mesto v naši družbi in gospodarstvu, če se uporablja in upravlja odgovorno;
- B. ker ima način proizvodnje, uporabe in odstranjevanja plastike danes uničujoče posledice za okolje, podnebje in gospodarstvo ter lahko negativno vpliva na zdravje ljudi in živali; ker je zato glavni izziv proizvodnja in uporaba plastike na odgovoren in trajosten način, da bi zmanjšali nastajanje plastičnih odpadkov in uporabo nevarnih snovi v plastiki, kjer je to mogoče; ker so v zvezi s tem pomembne raziskave in inovacije na področju novih tehnologij in alternativ;
- C. ker te posledice vzbujajo zaskrbljenost širše javnosti, 74 % državljanov EU je namreč izrazilo zaskrbljenost zaradi zdravstvenih posledic uporabe plastike, 87 % državljanov pa je izrazilo zaskrbljenost zaradi njenih okoljskih vplivov;
- D. ker bi bilo treba izkoristiti sedanji politični zagon za prehod na trajnostno krožno gospodarstvo na področju plastike, ki bi v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki dalo prednost preprečevanju nastajanja plastičnih odpadkov;
- E. ker je več držav članic že vzpostavilo nacionalne zakonodajne ukrepe za prepoved mikroplastike, ki se namenoma dodaja kozmetičnim izdelkom;
- F. ker so evropske države v preteklosti izvažale plastične odpadke tudi v države, kjer neustrezni sistemi ravnanja z odpadki in recikliranja povzročajo okoljsko škodo in ogrožajo zdravje lokalnih skupnosti, zlasti ljudi, ki delajo z odpadki;

⁽⁷⁾ UL L 354, 28.12.2013, str. 171.⁽⁸⁾ UL C 265, 11.8.2017, str. 65.⁽⁹⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2017)0287.⁽¹⁰⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0004.

Četrtek, 13. september 2018

- G. ker so plastični odpadki svetovni problem in je za boj proti njim potrebno mednarodno sodelovanje; ker se je EU zavezala, da bo uresničila cilje trajnostnega razvoja Združenih narodov, med katerimi je več povezanih s trajnostno porabo in proizvodnjo plastike ter omejevanjem njenih vplivov na morja in kopno;
- H. ker je svetovna letna proizvodnja plastike leta 2015 dosegla 322 milijonov ton in se pričakuje, da se bo v naslednjih dvajsetih letih podvojila;
- I. ker se v EU vsako leto proizvede 25,8 milijona ton plastičnih odpadkov;
- J. ker se v EU za recikliranje zbere samo 30 % plastičnih odpadkov; ker je samo 6 % plastike, ki se da na trg, narejene iz reciklirane plastike;
- K. ker sta deleža odlaganja (31 %) in sežiganja (39 %) plastičnih odpadkov še vedno visoka;
- L. ker se približno 95 % vrednosti plastične embalaže za gospodarstvo izgubi, kar povzroča letno izgubo od 70 do 105 milijard EUR;
- M. ker je cilj EU za recikliranje plastične embalaže do leta 2030 55 %;
- N. ker ima recikliranje plastike znatne koristi za podnebje v smislu zmanjšanja emisij CO₂;
- O. ker po vsem svetu vsako leto od 5 do 13 milijonov ton plastike konča v svetovnih oceanih in ker se ocenjuje, da je danes v oceanih več kot 150 milijonov ton plastike;
- P. ker v morjih in oceanih EU vsako leto konča od 1 500 000 do 5 000 000 ton plastičnih odpadkov;
- Q. ker bo po študijah, ki jih navaja OZN, v primeru, da ne bomo ukrepali, leta 2050 v oceanih več plastike kot rib;
- R. ker plastika predstavlja 85 % odpadkov na obalah in več kot 80 % morskih odpadkov;
- S. ker je v oceanih mogoče najti praktično vse vrste plastičnih materialov vse od velike pacifiške zaplate odpadkov, ki vsebuje najmanj 79 000 ton plastike in lebdijo na 1,6 milijona kvadratnih kilometrov, do najbolj oddaljenih območij planeta, kot sta globokomorsko dno in Arktika;
- T. ker morski odpadki negativno vplivajo na gospodarske dejavnosti in na prehransko verigo ljudi;
- U. ker 90 % vseh morskih ptic pogoltne plastične delce;
- V. ker vpliv plastičnih odpadkov na rastline, živali in zdravje ljudi še ni v celoti pojasnjen; ker so bile zabeležene katastrofalne posledice za morske organizme, saj zaradi plastičnih odpadkov v morju vsako leto pogine več kot 100 milijonov morskih živali;
- W. ker rešitve za boj proti plastiki v morju ni mogoče oddvojiti od skupne strategije za plastiko; ker je člen 48 uredbe o nadzoru ribištva ⁽¹⁾, ki vsebuje ukrepe za spodbujanje iskanja izgubljenega ribolovnega orodja, korak v pravo smer, vendar je preveč omejen, saj lahko države članice veliko večino ribiških plovil izvzamejo iz te obveznosti, zahteve o poročanju pa se izvajajo slabo;

⁽¹⁾ UL L 343, 22.12.2009, str. 1.

Četrtek, 13. september 2018

- X. ker se v zvezi z Jadranskim morjem v okviru projektov, ki se sofinancirajo s sredstvi evropskega teritorialnega sodelovanja, pro-
učujejo novi instrumenti za upravljanje ter dobre prakse za ublažitev in po možnosti odpravo puščanja ribolovnega orodja,
tudi z dodelitvijo nove vloge varuhov morja („Sea Sentinels“) ribiškim flotam;
- Y. ker so države članice podpisnice Mednarodne konvencije o preprečevanju onesnaževanja morja z ladij (MARPOL) in bi si
morale prizadevati za popolno izvajanje njenih določb;
- Z. ker do fantomskega ribolova prihaja, ko se morski organizmi ulovijo ali zapletejo v izgubljene ali zavržene biološko nerazgrad-
ljive mreže, pasti in vrvi, ter se pri tem poškodujejo, stradajo in umrejo; ker je pojav „fantomskega ribolova“ posledica izgube in
puščanja ribolovnega orodja; ker uredba o nadzoru ribištva določa obvezno označevanje orodij ter obveščanje o izgubljenem
orodju ter njegovo iskanje; ker zato nekateri ribiči na lastno pobudo v pristanišče pripeljejo izgubljene mreže, ki jih najdejo v
morju;
- AA. ker se kljub temu, da je težko natančno presoditi, kolikšen je prispevek ribogojstva k morskim odpadkom, ocenjuje, da je 80 %
morskih odpadkov iz plastike in mikroplastike in da je nekje med 20 % in 40 % teh odpadkov v morju delno povezanih s člo-
veškimi dejavnostmi na morju, vključno s komercialnimi in križarskimi ladjami, preostanek pa prihaja s kopnega, in ker je na
podlagi izsledkov nedavne študije organizacije FAO ⁽¹²⁾ približno 10 % odpadkov izgubljenega in zavrženega ribolovnega
orodja; ker je izgubljeno in zavrženo ribolovno orodje sestavni del morskih plastičnih odpadkov, ocenjuje pa se, da 94 % pla-
stike, ki pride v oceane, pristane na morskem dnu, zato je treba uporabiti sredstva iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribi-
štvo (ESPR), da bodo ribiči neposredno sodelovali pri „ribolovu na morske odpadke“, in sicer tako, da se jim zagotovijo plačilo
ali druge finančne in materialne spodbude;
- AB. ker se v okolje vsako leto odvrže od 75000 do 300000 ton mikroplastike, vključno z mikroplastiko, ki se namenoma doda pla-
stičnim proizvodom, mikroplastiko, ki nastane med uporabo proizvodov in mikroplastiko, ki nastane pri razgradnji plastičnih
proizvodov;
- AC. ker so mikroplastika in nanodelci posebni izziv javne politike;
- AD. ker najdemo mikroplastiko v 90 % ustekleničene vode;
- AE. ker je poziv Komisije Evropski agenciji za kemikalije (ECHA), da naj preuči znanstveno podlago za omejitev uporabe mikropla-
stike, ki se namenoma dodaja proizvodom za potrošniško ali profesionalno uporabo, dobrodošel;
- AF. ker je poziv Komisije agenciji ECHA, naj pripravi predlog za možno omejitev okso-razgradljive plastike, dobrodošel;
- AG. ker poteka glede na člen 331 Pogodbe o delovanju Evropske unije uvedba novih virov lastnih sredstev po posebnem zakono-
dajnem postopku, za katerega je potrebno soglasje med državami članicami in posvetovanje s Parlamentom;

Splošne opombe

1. pozdravlja sporočilo Komisije z naslovom Evropska strategija za plastiko v krožnem gospodarstvu (COM(2018)0028) kot
korak naprej na poti EU od linearne h krožnemu gospodarstvu; ugotavlja, da ima plastika koristno vlogo v našem gospodarstvu in
vsakodnevem življenju, hkrati pa ima bistvene pomanjkljivosti; meni, da je zato glavni izziv trajnostno upravljanje plastike vzdolž
celotne vrednostne verige, zato pa tudi sprememba načina, kako proizvajamo in uporabljamo plastiko, da se v našem gospodarstvu
ohrani vrednost, ne da bi se povzročila škoda okolju, podnebu in javnemu zdravju;

⁽¹²⁾ Zapuščeno, izgubljeno ali drugače zavrženo ribolovno orodje

Četrtek, 13. september 2018

2. poudarja, da bi moralo biti preprečevanje nastajanja plastičnih odpadkov, kot je opredeljeno v okvirni direktivi o odpadkih, glavna prednostna naloga v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki; poleg tega meni, da je za podpiranje trajnostne gospodarske rasti in varstvo okolja ter javnega zdravja nujno znatno spodbuditi uspešnost recikliranja plastike; poziva vse deležnike, naj razmislijo o nedavni kitajski prepovedi uvoza plastičnih odpadkov kot priložnosti za naložbe v preprečevanje nastajanja plastičnih odpadkov, vključno s spodbujanjem ponovne uporabe in zasnovе izdelkov krožnega gospodarstva, ter za naložbe v najsodobnejše zmogljivosti za zbiranje, razvrščanje in recikliranje v EU; meni, da je v zvezi s tem pomembna izmenjava zgledov najboljše prakse, zlasti za mala in srednja podjetja;

3. je prepričan, da bi morala strategija za plastiko delovati tudi kot vzvod za spodbujanje novih, pametnih, trajnostnih in krožnih modelov poslovanja, proizvodnje in potrošnje, ki bi zajemali celotno vrednostno verigo, v skladu s ciljem trajnostnega razvoja Združenih narodov št. 12 o trajnostni potrošnji in proizvodnji ter z internalizacijo zunanjih stroškov; poziva Komisijo, naj v ta namen spodbuja jasne povezave med politikami Unije za odpadke, kemikalije in proizvode, tudi z razvojem ciklov nestrupenih materialov, kot je določeno v sedmem okoljskem akcijskem programu;

4. poziva Komisijo, naj oblikuje politiko za krožno gospodarstvo in biogospodarstvo za obdobje po letu 2020, ki bo temeljila na močnem stebru za raziskave in inovacije, ter zagotovi, da bodo v novem večletnem finančnem okviru na voljo potrebne zaveze; zlasti poudarja, kako pomembni so raziskave za razvoj inovativnih rešitev in razumevanje vpliva makro-, mikro- in nanoplastike na ekosisteme in zdravje ljudi;

5. poudarja, da obstaja več vrst plastike, ki se uporabljajo za različne namene, in da je zato za različne vrednostne verige potreben prilagojen pristop, ki je pogosto osredotočen na posamezne proizvode, z različnimi mešanicami rešitev, v katerih so upoštevani okoljski vpliv, obstoječe alternative, lokalne in regionalne zahteve ter zagotavljanje, da so izpolnjene funkcionalne potrebe;

6. poudarja, da je za uspeh in doseganje rezultatov, ki bodo prinesli koristi za gospodarstvo, okolje in javno zdravje, potrebno skupno in usklajeno delovanje vseh deležnikov prek celotne vrednostne verige, vključno s potrošniki;

7. poudarja, da je zmanjšanje nastajanja odpadkov skupna odgovornost in da je pretvorba splošne zaskrbljenosti zaradi plastičnih odpadkov v javno odgovornost pomembne izziv; poudarja, da je v zvezi s tem nujno oblikovati nove vzorce potrošnje s spodbujanjem spremembe vedenja potrošnikov; poziva k povečanju osveščenosti potrošnikov o vplivu onesnaževanja s plastičnimi odpadki, pomenu preprečevanja in primerne ravnanja z odpadki ter obstoječih alternativ;

Od zasnovе za recikliranje do zasnovе za krožnost

8. poziva pristojne organe v državah članicah, naj zagotovijo celovito in hitro izvajanje in uveljavljanje celotnega pravnega reda v zvezi s proizvodi in odpadki; poudarja, da se v EU za recikliranje zbere samo 30 % plastičnih odpadkov, kar povzroča ogromno potrato virov; poudarja, da od leta 2030 odlagališča ne bodo več sprejemala plastike in da morajo države članice ravnati s plastičnimi odpadki v skladu z določbami Direktive 2008/98/ES; ponovno poudarja, da bi morale države članice uporabiti ustrezne ekonomske instrumente in druge ukrepe za spodbujanje izvajanja hierarhije ravnanja z odpadki; poudarja, kako pomembne so zmogljivosti za ločeno zbiranje in razvrščanje za omogočanje kakovostnega recikliranja in spodbujanje uporabe sekundarnih surovin;

9. poziva vse deležnike iz industrije, naj začnejo izvajati konkretne ukrepe za zagotovitev, da bo mogoče najkasneje do leta 2030 vso embalažno plastiko ponovno uporabiti ali reciklirati na stroškovno učinkovit način, naj povežejo identiteto svojih blagovnih znamk s trajnostnimi in krožnimi poslovnimi modeli ter izkoristijo svojo tržno moč za spodbujanje in podpiranje trajnostnih in krožnih vzorcev potrošnje; poziva Komisijo, naj spremlja in oceni razvoj, spodbuja zgledе najboljše prakse in preverja okoljske trditve, da bi preprečila lažno zeleno oglaševanje (greenwashing);

10. meni, da bi morala biti civilna družba ustrezno obveščena in ozaveščena, da bi lahko od industrije zahtevala, da izpolnjuje svoje zaveze in obveznosti;

Četrtek, 13. september 2018

11. opozarja Komisijo, da je do konca leta 2020 dolžna izpolniti svojo obveznost o reviziji in okrepitvi bistvenih zahtev iz direktive o embalaži in odpadni embalaži, pri čemer mora upoštevati relativne lastnosti različnih embalažnih materialov na podlagi ocen življenjskega cikla, pri tem pa obravnavati zlasti preprečevanje ter zasnovo za krožnost; poziva Komisijo, naj predloži jasne, izvedljive in učinkovite zahteve, vključno o embalažni plastiki, ki jo je mogoče ponovno uporabiti in reciklirati na stroškovno učinkovit način, ter o prekomerni uporabi embalaže;

12. poziva Komisijo, naj učinkovito rabo virov in krožnost določi kot splošni načeli, vključno s pomembno vlogo, ki jo imajo lahko krožni materiali, proizvodi in sistemi, tudi za plastične proizvode, ki se ne uporabljajo kot embalaža; meni, da bi bilo to med drugim mogoče doseči z razširjeno odgovornostjo proizvajalca, razvijanjem standardov za proizvode, izvajanjem ocen življenjskega cikla, razširitvijo zakonodajnega okvira o okoljsko primerni zasnovi, da bi zajela vse glavne skupine plastičnih proizvodov, sprejetjem določb o okoljskem označevanju in izvajanjem metode okoljskega odtisa izdelkov;

Vzpostavitev resnično enotnega trga za reciklirano plastiko

13. ugotavlja, da so razlogi za majhno uporabo reciklirane plastike v EU različni, med drugim je posledica nizkih cen fosilnih goriv zaradi subvencij, pomanjkanja zaupanja in primanjkljaja kakovostne oskrbe; poudarja, da je za zagotovitev prehoda na krožno gospodarstvo potreben stabilen notranji trg sekundarnih surovin; poziva Komisijo, naj se spoprime z ovirami na tem trgu in ustvari enake konkurenčne pogoje;

Standardi kakovosti in preverjanje

14. poziva Komisijo, naj čim prej pripravi standarde kakovosti za vzpostavitev zaupanja in spodbujanje trga sekundarne plastike; poziva Komisijo, naj pri razvijanju teh standardov kakovosti upošteva različne stopnje recikliranja, ki bodo skladne s funkcionalnostjo različnih proizvodov ter hkrati varovale javno zdravje, varnost hrane in okolje; poziva Komisijo, naj zagotovi varno uporabo recikliranih materialov v materialih, namenjenih stiku z živili, in spodbudi inovacije;

15. poziva, Komisijo, naj upošteva zgled dobre prakse s certificiranjem, ki ga opravi neodvisna tretja oseba, in spodbuja certificiranje recikliranih materialov, saj je preverjanje ključno za spodbujanje zaupanja industrije in potrošnikov v reciklirane materiale;

Vsebnost recikliranih materialov

16. poziva vse akterje iz industrije, naj svoje javne zaveze glede povečanja uporabe reciklirane plastike preoblikujejo v formalne zaveze in naj sprejmejo konkretne ukrepe;

17. meni, da bodo morda potrebna obvezna pravila o recikliranih materialih, da bi se spodbudila uporaba materialov sekundarnih surovin, saj trgi za reciklirane materiale še ne delujejo; poziva Komisijo, naj razmisli o uvedbi zahtev za minimalno vsebnost recikliranih materialov za posebne plastične proizvode, ki se dajo na trg EU, hkrati pa spoštuje zahteve za varnost hrane;

18. poziva države članice, naj razmislijo o uvedbi nižjega davka na dodano vrednost (DDV) za proizvode, ki vsebujejo reciklirane materiale;

Krožna javna naročila

19. poudarja, da so javna naročila bistveni instrument za prehod v krožno gospodarstvo, saj lahko povečajo inovacije poslovnih modelov in spodbudijo proizvode in storitve, gospodarne z viri; poudarja vlogo lokalnih in regionalnih organov v zvezi s tem; poziva Komisijo, naj vzpostavi izobraževalno mrežo EU za krožna javna naročila, da bi izkoristila spoznanja, pridobljena iz pilotnih projektov; meni, da bi lahko taki prostovoljni ukrepi na podlagi zanesljivih ocen učinka utrli pot zavezujočim pravilom in merilom EU o krožnih javnih naročilih;

Četrtek, 13. september 2018

20. poziva države članice, naj postopno ukinejo vse neprimerne spodbude, ki ne prispevajo k doseganju čim večjih možnih stopenj recikliranja plastike;

Stičišče med zakonodajo o odpadkih in kemikalijah

21. poziva pristojne organe v državah članicah, naj optimizirajo nadzor nad uvoženimi materiali in proizvodi za zagotovitev in uveljavitev skladnosti z zakonodajo EU o kemikalijah in proizvodih;

22. opozarja na svojo resolucijo o izvajanju svežnja o krožnem gospodarstvu: možnosti za rešitev vprašanja stičišča med zakonodajo o kemikalijah, proizvodih in odpadkih;

Preprečevanje nastajanja plastičnih odpadkov

Plastika za enkratno uporabo

23. ugotavlja, da ni vsestranske rešitve za obravnavanje škodljivih učinkov plastike za enkratno uporabo za okolje, in meni, da sta za rešitev tega zapletenega vprašanja zato potrebni kombinacija prostovoljnih in regulativnih ukrepov ter sprememba ozaveščenosti, ravnanja in sodelovanja potrošnikov;

24. je seznanjen z že sprejetimi ukrepi v nekaterih državah članicah in zato pozdravlja predlog Komisije o posebnem zakonodajnem okviru za zmanjšanje učinka nekaterih plastičnih proizvodov na okolje, zlasti plastike za enkratno uporabo; meni, da bi ta predlog moral prispevati k bistvenemu zmanjšanju morskih odpadkov, od katerih je več kot 80 % plastike, to pa bo prispevalo k cilju agende za trajnostni razvoj do leta 2030, tj. preprečevati in znatno zmanjšati vse vrste onesnaževanja morja;

25. meni, da je pomembno, da ta okvir ponuja ambiciozen sklop ukrepov za pristojne organe v državah članicah, ki je skladen s celovitostjo enotnega trga, ustvarja konkreten in pozitiven okoljski in družbeno-gospodarski vpliv ter zagotavlja potrebno funkcionalnost za potrošnike;

26. priznava, da se bodo z zmanjševanjem in omejevanjem uporabe plastičnih proizvodov za enkratno uporabo ustvarile priložnosti za trajnostne poslovne modele;

27. se sklicuje na potekajoče delo v okviru rednega zakonodajnega postopka glede tega predloga;

28. poudarja, da je visoke stopnje ločenega zbiranja in recikliranja ter manjše količine plastičnih odpadkov mogoče doseči na več načinov, tudi s shemami razširjene odgovornosti proizvajalca s prilagojenimi pristojbinami, shemami kavcij in večjo ozaveščenostjo javnosti; priznava zasluge ustaljenih režimov v različnih državah članicah in možnosti za izmenjavo zgledov najboljše prakse med državami članicami; poudarja, da je za izbiro določene sheme še vedno odgovoren pristojni organ v državi članici;

29. pozdravlja, da Direktiva 94/62/ES določa, da morajo države članice do konca leta 2024 vzpostaviti obvezne sheme razširjene odgovornosti proizvajalca za vso embalažo, ter poziva Komisijo, naj oceni možnost razširitve te obveznosti na druge plastične proizvode v skladu s členoma 8 in 8a Direktive 2008/98/ES;

30. je seznanjen s predlogom Komisije o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije (COM(2018)0325) za prispevek na podlagi nerekiclrirane odpadne plastične embalaže; poudarja, da mora biti usmerjevalni učinek takšnega prispevka skladen s hierarhijo ravnanja z odpadki; zato poudarja, da bi bilo treba dati prednost preprečevanju nastajanja odpadkov;

31. poziva Komisijo in države članice, naj se pridružijo mednarodni koaliciji za zmanjšanje onesnaženosti s plastičnimi vrečkami, ki je bila ustanovljena na konferenci Združenih narodov o podnebnih spremembah novembra 2016 v Marakešu, ter jo podprejo;

Četrtek, 13. september 2018

32. meni, da imajo supermarketi ključno vlogo pri zmanjšanju količine plastike za enkratno uporabo v EU; pozdravlja pobude, kot so trgovinske police brez plastike, ki supermarketom omogočajo preskušanje biomaterialov, ki jih je mogoče kompostirati, kot alternativo plastični embalaži;

33. pozdravlja predlog direktive Komisije o pristaniških sprejemnih zmogljivostih (COM(2018)0033), katere cilj je znatno zmanjšati breme in stroške ribičev zaradi vračanja ribolovnega orodja in plastičnih odpadkov v pristanišča; poudarja, da bi lahko imeli ribiči pomembno vlogo, zlasti z zbiranjem plastičnih odpadkov iz morja med ribolovno dejavnostjo in vračanjem teh odpadkov v pristanišča, kjer bi se zagotovilo ustrezno ravnanje z odpadki; poudarja, da bi morale Komisija in države članice spodbujati to dejavnost, da se ribičem ne bi zaračunala pristojbina za obdelavo;

34. obžaluje, da izvajanje člena 48(3) uredbe o nadzoru ribištva v zvezi z obveznostjo iskanja in poročanja o izgubljenem ribolovnem orodju ni bilo vključeno v poročilo Komisije o oceni in izvajanju za leto 2017; poudarja potrebo po podrobni oceni izvajanja zahtev uredbe o nadzoru ribištva v zvezi z ribolovnim orodjem;

35. poziva Komisijo, države članice in regije, da podprejo načrte za zbiranje odpadkov na morju, po možnosti s sodelovanjem ribiških plovil, ter naj se v pristaniščih postavijo objekti za sprejem in odlaganje morskih odpadkov ter vzpostavijo sheme za recikliranje odrabljenih mrež; poziva Komisijo in države članice, naj uporabijo priporočila iz okvira prostovoljnih smernic organizacije FAO o označevanju ribolovnega orodja, pri tem pa tesno sodelujejo z ribiškim sektorjem za boj proti fantomskemu ribolovu;

36. poziva Komisijo, države članice in regije, naj povečajo zbiranje podatkov o plastiki v morju z vzpostavitvijo in izvajanjem vseevropskega digitalnega sistema obveznega poročanja za opremo, ki jo izgubijo posamezne ladje, kar bo v pomoč iskanju, pri tem pa uporabijo podatke iz regionalnih zbirk podatkov, da posredujejo informacije v podatkovno zbirko, ki jo upravlja Evropska agencija za nadzor ribištva, ali razvijejo SafeSeaNet v uporabniku prijazen, vseevropski sistem, ki bo ribičem omogočil opozarjanje na izgubljeno orodje;

37. poudarja, da morajo biti države članice dejavnejše na področju razvoja strategij in načrtov za zmanjšanje odlaganja ribolovnega orodja v morje, tudi z uporabo nepovratnih sredstev ESPR, podpore strukturnih skladov in evropskega teritorialnega sodelovanja ter z ustrezno aktivno udeležbo regij;

Plastika na biološki osnovi, biorazgradljivost in primernost za kompostiranje

38. odločno podpira Komisijo pri pripravi jasnih dodatnih standardov, usklajenih pravil in opredelitev za materiale na biološki osnovi, biorazgradljivost (neodvisna lastnost surovine) in primernost za kompostiranje, da bi odpravila obstoječe napačne predstave in nesporazume in potrošnikom zagotovila jasne informacije;

39. poudarja, da lahko spodbujanje trajnostnega biogospodarstva prispeva k zmanjšanju odvisnosti Evrope od uvoženih surovin; poudarja potencialno vlogo za plastiko na biološki osnovi in biorazgradljivo plastiko, če je to dokazano koristno z vidika življenjskega cikla; meni, da je treba biorazgradljivost oceniti v relevantnih dejanskih pogojih;

40. poudarja, da lahko biorazgradljiva plastika in plastika, ki jo je mogoče kompostirati, prispevata k prehodu na krožno gospodarstvo, vendar ne pomenita univerzalne rešitve za morske odpadke in ne bi smela upravičevati enkratne uporabe; zato poziva Komisijo, naj pripravi jasna merila za koristne proizvode in uporabe za biorazgradljivo plastiko, vključno z embalažo in uporabami v kmetijstvu; poziva k nadaljnjim naložbam v raziskave in razvoj v zvezi s tem; poudarja, da je treba biorazgradljivo in nebiorazgradljivo plastiko obravnavati različno glede na ustrezno ravnanje z odpadki;

41. poudarja, da plastika na biološki osnovi omogoča delno razlikovanje med surovinami in poziva k nadaljnjim naložbam v raziskave in razvoj v zvezi s tem; priznava obstoj inovativnih materialov na biološki osnovi, ki so že na trgu; poudarja, da je potrebno nevtralno in enako obravnavanje nadomestnih materialov;

Četrtek, 13. september 2018

42. poziva k popolni prepovedi EU za okso-razgradljivo plastiko do leta 2020, saj se tovrstna plastika ne razgrajuje ustrezno, je ni mogoče kompostirati, negativno vpliva na recikliranje običajne plastike ter ne zagotavlja dokazanih okoljskih koristi;

Mikroplastika

43. poziva Komisijo, naj do leta 2020 uvede prepoved mikroplastike v kozmetičnih izdelkih, izdelkih za osebno nego, detergentih in čistilnih sredstvih; poleg tega poziva agencijo ECHA, naj po potrebi oceni in pripravi prepoved za mikroplastiko, ki se namenoma dodaja drugim proizvodom, pri tem pa upošteva, ali so na voljo druge izvedljive nadomestne možnosti;

44. poziva Komisijo, naj v zakonodaji o proizvodih določi minimalne zahteve za znatno zmanjšanje izpustov mikroplastike pri viru, zlasti za tekstilne izdelke, pnevmatike, barve in cigaretno ogorke;

45. je seznanjen z dobro prakso programa Operation Clean Sweep in različnih pobud glede ničelne izgube peletov; meni, da bi se te pobude lahko posnemale na ravni EU in globalni ravni;

46. poziva Komisijo, naj preuči vire, distribucijo, usodo in vplive makro- in mikroplastike v okviru čiščenja odpadnih voda in upravljanja meteorne vode pri tekočem preverjanju ustreznosti okvirne direktive o vodah in direktive o poplavih; poleg tega poziva pristojne organe držav članic in Komisijo, naj zagotovijo celovito izvrševanje direktive o čiščenju komunalne odpadne vode in okvirne direktive o morski strategiji; poleg tega poziva Komisijo, naj podpre raziskave na področju tehnologij za obdelavo blata iz čistilnih naprav in čiščenje voda;

Raziskave in inovacije

47. pozdravlja napoved Komisije, da bo za spodbujanje naložb v rešitve za učinkovito uporabo virov in krožno gospodarstvo, kot so možnosti zasnov, diverzifikacija surovin in inovativne tehnologije recikliranja, med drugim molekularno in kemično recikliranje, pa tudi izboljšanje mehanskega recikliranja, v okviru programa Obzorje 2020 investiranih dodatnih 100 milijonov EUR; poudarja inovativni potencial zagonskih podjetij v zvezi s tem; podpira uvedbo strateškega programa raziskav in inovacij v zvezi s krožnostjo materialov s posebnim poudarkom na plastiki in materialih, ki vsebujejo plastiko, ki presega embalažne materiale, za usmerjanje prihodnjih odločitev glede financiranja v programu Obzorje Evropa; ugotavlja, da bo potrebno ustrezno financiranje za prispevek k spodbujanju zasebnih naložb; poudarja, da lahko javno-zasebna partnerstva pomagajo pospešiti prehod na krožno gospodarstvo;

48. poudarja velik potencial, ki ga ima povezovanje digitalne agende in agende krožnega gospodarstva; poudarja, da je treba obravnavati regulativne ovire za inovacije, in poziva Komisijo, naj preuči možne inovacijske dogovore EU v skladu z doseganjem ciljev in strategije za plastiko in širšo agendo krožnega gospodarstva;

49. poziva Komisijo, države članice in regije, naj podprejo uporabo inovativnega ribolovnega orodja s spodbujanjem ribičev, naj zamenjajo stare mreže in prilagodijo obstoječe mreže s sledilci in senzorji, povezanimi z aplikacijami za pametne telefone, čipi RFID in sledilci plovil, da bodo kapitani lahko bolj natančno spremljali svoje mreže in jih po potrebi potegnili iz vode; priznava vlogo, ki jo lahko ima tehnologija pri preprečevanju vstopa plastičnih odpadkov v morje;

Četrtek, 13. september 2018

50. poziva, naj se v Obzorje Evropa vključi misija za oceane brez plastike, da bi uporabili inovacije za zmanjšanje količine plastike, ki vstopa v morsko okolje, in zbirali plastiko, ki je v oceanih; ponavlja svoj poziv k boju proti morskim odpadkom (vključno s preprečevanjem, povečanjem ozaveščenosti o oceanih, večjim poznavanjem okoljskih izzivov, ki ga povzročajo onesnaževanje s plastiko in druge vrste morskih odpadkov, ter kampanje čiščenja, kot so lovljenje odpadkov in čiščenje obal), kot je navedeno v skupnem sporočilu Komisije in Visoke predstavnice za zunanje zadeve z dne 10. novembra 2016 z naslovom Mednarodno upravljanje oceanov: agenda za prihodnost naših oceanov (JOIN(2016)0049), poziva k političnemu dialogu EU o morskih odpadkih med oblikovalci politik, deležniki in strokovnjaki;

Prizadevanja na svetovni ravni

51. poziva EU, naj prevzame dejavno vlogo pri razvoju globalnega protokola za plastiko ter zagotovi možnost celovitega in preglednega sledenja različnim zavezam na ravni EU in svetovni ravni; poziva Komisijo in države članice, naj pokažejo dejavno vodstvo v delovni skupini, ki jo je ustanovila skupščina Združenih narodov za okolje decembra 2017 in ukrepajo na področju mednarodnih odzivov za boj proti plastičnim morskim odpadkom in mikroplastiki; poudarja, da morata biti vprašanji plastičnega onesnaževanja in zmogljivosti za ravnanje z odpadki del okvira zunanje politike EU, saj velik delež plastičnih odpadkov v oceanih izvira iz držav v Aziji in Afriki;

52. poziva vse institucije EU, naj se skupaj s sistemom EU za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) osredotočajo na preprečevanje, nadzorujejo notranje prakse pravil o javnih naročilih in ravnanja s plastičnimi odpadki ter bistveno omejijo nastajanje plastičnih odpadkov, zlasti z zamenjavo, zmanjšanjem in omejitvijo plastike za enkratno uporabo;

o

o o

53. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.